

na dvoře Filipa IV. konala výpravná hudební představení. (Traduje se, že název je odvozen od ostružin, které rostlo okolo královského paláce El Escorial, kde se tato představení odehrávala.) Přes mnohé proměny se zarzuela jako specificky španělská hudební forma podobná operě udržela dodnes. Její nový rozkvět nastal v polovině 19. století a *La Verbena de la Paloma* patří k vrcholům tohoto žánru. Populární autor Tomás Bretón premiéroval svojí nejúspěšnější zarzuelu v roce 1884 v Madridu a od té doby se dílo těší stálé oblibě. Pro obnovou premiéru v roce 2002 v Berlíně upravila známou skladbu španělská režisérka **Marina Bollaín** a vzala tuto úpravu velmi vážně. Citlivě zasáhla do děje i obsazení postav (mimo jiné se například stal starý bohatý nápadník mladým atraktivním mužem apod.), vyměnila lidové madridské výrazy konce 19. století za současné a dokonce původní hudební složka byla doplněna několika moderními latinskoamerickými písněmi a rytmy. Pěvecké obsazení, orchestr i rytmická skupina odpovídají přesně tomu, čím má správná zarzuela být – tedy všeobecně oblíbenou lidovou zábavou, která nerozlišuje bohaté a chudé, mladé a staré, ani se neohlíží na různorodé společenské postavení. Přes všechny peripetie s láskou, pomluvami a nedorozuměními končí děj šťastným rozuzlením se společným zpěvem a tancem. Marina Bollaín dokonce přidala na DVD i záběry ze současného Madridu, kde lidé při tradičním církevním svátku, kam je také děj autorem zarzuely zasažen, tančí přímo v ulicích na nejoblíbenější Bretónovy melodie. Přes určitou nevyváženost vizuální složky DVD, kdy se střídá velmi zajímavě pojetá scéna s exteriérovými záběry, je třeba ocenit kvalitní zvukové zpracování dobrého nastudování díla, v němž vynikají zejména sólisté **José Antonio López** a **Cristina Luar** (ta má kromě role v původní zarzuele ještě na svém kontě perfektně připravené nově dokoňované písně). *La Verbena de la Paloma* tak dostala ke svému přitažlivému libretu a nápadité hudbě plně bohaté invence skladatele Tomáše Bretóna další rozměr současného života a proto i podtitul *Noche de verano (Letní noci)*.

Marta Tužilová

Bellini, Vincenzo
I Puritani

Anna Netrebko – soprán, **Eric Cutler** – tenor, **John Relyea** – baryton, **Franco Vassallo** – baryton, **Orchester, sbor a balet Metropolitan opery, Patrick Summers**. Režie: **Sharon Thomas, Gary Halvorson**. Text: A, N, F. Nahráno: live, 6. 1.

HHHH

2007, Metropolitan opera, New York. Vydáno: 2007. TT: 73:48, 81:23. Obraz. formát: NTSC/Colour/ 16:9. Zvuk. formát: PCM Stereo DTS 5.1. 2 DVD Deutsche Grammophon 073 4421 (Universal Music).

O tom, že rozhodnutí newyorské Metropolitan opery přenášet vybraná představení živě a v nejvyšší technické kvalitě (High Definition) do kin po celém světě, je vpravdě revolucí a současně obrovským bonusem pro diváky a posluchače, se už napsalo hodně. Ruku v ruce s přenosy jdou ovšem našťastí i vydavatelské aktivity, zachovávající na DVD podstatné výhody režijně propracovaného, mimořádně podrobného a promyšleného snímání oper, včetně výběru z některých pohledů za scénu během přestávek.

Belliniho *Puritáni*, jak je Metropolitan opera uvedla 6. ledna 2007, jsou inscenací z roku 1976, inscenací velmi, opravdu velmi tradiční – v režii i výtvarně. Pozornost se však k ní upnula a logicky upíná i s vydáním na DVD, a to kvůli představitelce hlavní ženské role **Anny Netrebko**. Každý její nový úkol je chápán a prezentován jako událost a v úloze Elviry v MET právě debutovala. Není pochyb o tom, že i zde šlo pravem o zvýšenou pozornost, i když je zároveň pravda, že títo Puritáni, skutečný „stoják“, kde se v podstatě jen zpívá a vůbec nic se neděje, nedávají vyniknout jejímu spíše nadprůměrnému umění psychologického či lépe řečeno bezprostředně emocionálního vzhledu do ztvárněných postav a přesvědčivého vyjádření jejich jednání a chování.

„Událost“ se tedy při sledování opery odehrává především v rovině zpěvu. Anna Netrebko je se svým zvláště potměným, emocí plným sopránem vynikající a znovu udivuje, jak se vypořádává s ozdobami a výškami, třebaže její hlas není koloraturním sopránem. Nemá oslňující, natož samoúčelně ekvilibristickou techniku, a přece to víc než dostačuje k tomu, aby posluchače fascinovala, protože její charismatický projev je postaven na otevřeně, podmanivě a nevyumělkované citovosti,

u níž má technika služebnou funkci. Ve scéně šilenství je proto velmi přesvědčivá, stejně ovšem jako tehdy, když hraje šťastnou. Ostatní zúčastnění pěvci, především pět mužů v bohatých kostýmech podobní jeden druhému, v zaznamenaném představení takto zaujmout nedokážou. Zpívají dobře, na standardu, který u MET jaksi samozřejmě předpokládáme, ale jejich projev odpovídá moderní inscenaci a ani jeden z nich nevybočí ničím příliš osobitým.

Příběh by se dal jistě ztvárnit nápaditěji. Avšak i když vyjmeme jako vyjimečný moment účast Anny Netrebko, tak i při těchto ostatních výhradách zůstává záznam večera na prvoradě světové scéně lahůdkou – z hlediska dramatického hudebního náboje důležitější díla, z hlediska toku báječných melodií i z hlediska vzhledu do interpretačního dění na jevišti, do toho, jak sólisté tvoří tóny a jak pracují s mimikou. Ohlas, který zaznívá na snímku z auditoria, napovídá, že šlo o jedinečné okamžiky.

Petr Veber

k n i h a

Libuše Tichá
Slyšet a myslet u klavíru

176 stran, Nakladatelství Akademie múzických umění, Praha 2009.

Libuše Tichá má v oboru klavírní pedagogiky velice bohaté zkušenosti: působí na Pedagogické fakultě UK jako odborná asistentka hry na klavír a metodiky a zároveň vyučuje klavírní hru v Hudební škole hl. m. Prahy a na hudebním gymnáziu na Komenského náměstí. O jejich pedagogických schopnostech svědčí i to, že její žáci ze všech tří škol získávají významná ocenění na interpretačních soutěžích. Řadu odborných statí o klavírní pedagogice, které Libuše Tichá publikovala v odborných časopisech a sbornících, završila nyní knihou *Slyšet a myslet u klavíru*, kterou vydalo v říjnu 2009 Nakladatelství AMU jako první svazek své nové edice, věnované hudební pedagogice. Podtitul knihy „Práce na rozvoji talentu interpreta-klavíristy“ prozrazuje, že v centru zájmu Libuše Tiché stojí především rozvoj mladého talentu. Její pohled na tuto problematiku je však pojat v obdivuhodně šíři a komplexnosti: propojují se zde aspekty pedagogické, interpretační, technické, estetické, psychologické i hudebně-teoretické. Základními tematickými okruhy jsou počátky klavírního vyučování, interpretace jako výklad hudebního díla, kultivace klavírního tónu, rozvoj klavírní techniky, cvičení a klavírní myšlení. S obdivuhodným přehledem pracuje Libuše Tichá s prameny a literaturou: před-

kládá bohatou paletu nejrůznějších pohledů, podložených bohatými citacemi, přičemž nevnučuje čtenáři své názory, ale naopak: ponechává na něm, aby si vytvořil názor vlastní, neboť – jak sama v knize píše – na řešení mnoha problémů a situací neexistuje jednotný recept. Formulace Libuše Tiché se vyznačují pozoruhodnou pregnantností a výstižností a mnohé z jejích postřehů by si zasloužily, aby byly vytesány do kamene nade dveřmi každé klavírní třídy. Velice hezky graficky vypravená knížka je adresována především učitelům klavírní hry a jejich studentům, ale cenné podněty k zamýšlení přináší i těm, kdo se zajímají hlouběji o hudební interpretaci v nejšířším slova smyslu.

Věroslav Němec

j a z z

tip harmonie CD

Rostislav Fraš / Skip Wilkins Quintet
Frydant Nights

Rostislav Fraš – tenor saxofon, **Skip Wilkins** – piano, **Neil Wetzel** – alt saxofon, **Gary Rissmiller** – bicí, **Josef Fečo** – kontrabas, **Host: Miroslav Hloucal** – trubka. Nahráno: Český rozhlas, 2009. Vydáno 2010. TT: 59:21. 1 CD Radioservis 473-2.

Mezinárodní kvinteto, v jehož čele jsou tenorsaxofonista **Rostislav Fraš** a klavírista **Skip Wilkins**, se v posledních třech letech schází vždy ve třetím srpnovém týdnu na frýdlantské Letní jazzové dílně v pedagogickém sboru. Prve jmenovaný leader je pak důkazem, kam lze dospět, když se něco vezme vážně. Už jen výčet dosavadních Frašových angažmá je imponující, hodící se spíš k prototypu bigbandového veterána, než k dosud mladému hudebníkovi, jehož vývoj se dosud nezastavil. Fraš (35) byl nebo je členem Velebandu, dalších big bandů (Václava Kozla, Český rozhlas Praha, Bohemia, Gustav Brom, Matúše Jakabčice) a celé řady malých formací, kterým nyní dává trumf svým česko-americkým kvintetem, jak jsme toho svědky na tomto albu. Sestava, kterou doplňují altsaxofonista **Neil Wetzel**, basista **Josef Fe-**